

30 ویژگی انتقاد و مناظره به روایت سریع القلم.

محمود سریع القلم - استاد دانشگاه شهید بهشتی - طی یادداشتی، سی ویژگی انتقاد کردن و مناظره کردن را بیان کرد.

این یادداشت در سایت این استاد دانشگاه منتشر شده است.

دکتر سریع القلم پیش از این، سی ویژگی جامعه زنده، سی ویژگی سیاستمدار، سی ویژگی شهروند مطلوب، سی ویژگی انسان عقلانی، سی ویژگی انسان مدنی و سی ویژگی سیاست خارجی کارآمد را تدوین کرده بود.

سی ویژگی انتقاد کردن و مناظره کردن به شرح زیر است:

1- هدف از نقد و انتقاد، بهتر فهمیدن و دقیق فهمیدن یک موضوع است.

2- هدف از نقد و انتقاد، نزدیک کردن یک فکر و نظریه به fact است.

3- اظهارنظر با نقد متفاوت است؛ اولی مخاطب خاصی ندارد اما دومی برای اصلاح فکر و سخن و عمل دیگری است.

4- منتقد تا می تواند باید در متن انتقادی خود، سوالها و زوایای جدید طرح کند.

5- داشتن یک دیدگاه متفاوت، نقد نیست. مستندات و factها، مبنای نقد و انتقاد هستند.

6- نقد شفاهی از نظر مکتوب، بی اعتبار است.

7- منتقد باید دقیق با نقطه و ویرگول از متن اصلی، نقل قول کند و بعد آن را براساس مستندات نقادی کند.

8- نقد به صورت مناظره توسط کسانی معتبر است که هر دو طرف در رابطه با موضوع مناظره، متون تولید و چاپ کرده باشند.

9- در مسائل فکری و علمی، مبنای نقد بر واقعیات، آمار و factها است. جایگاه تخیلات و توهمات در مدارهای علمی نیست.

10- در جامعه ای نقد اعتبار پیدا می کند که افراد متخصص در حوزه تخصصی خود نقادی کنند.

11- اگر منتقد نکته ای را از متن مکتوب متوجه نمی شود، ابتدا سوال می کند و بعد نقد می کند.

12- پیش ذهنیت از نویسنده یک متن، نقد و انتقاد را مخدوش و بی اعتبار می کند.

13- به میزانی که انتقادات کلی باشند از اعتبار آنها کاسته می شود. مبنای کار علمی و انتقادی در پرداختن به جزئیات است.

14- بالاترین سطح اعتبار یک فرد علمی و فکری، نوشته های او است. سخنرانی و ارائه شفاهی مطالب، پایین ترین سطح است.

15- منتقد بر نویسنده متن، المصاب نمی‌گذارد.

16- کسی که در یک موضوع تخصص نداشته و متون تولید و چاپ نکرده، به لحاظ علمی نمی‌تواند انتقاد کند.

17- منتقد، متن و سخن و فکر فرد را نقد می‌کند و نه شخص او را.

18- کسی که نقد علمی می‌شود، وظیفه مدنی دارد که به انتقادات پاسخ دهد.

19- نقدی که به آمار و مستندات تجربی و تاریخی اتکا داشته باشد، معتبرتر است.

20- منتقد در بیان و لحن، شخص احساسی و عصبانی نیست. ادب و صداقت او مقدم بر انتقاداتش است.

21- منتقد و انتقاد شونده هر دو باید در یک موضوع تخصص داشته باشند و متون تولید و چاپ کرده باشند.

22- نقاد از این عبارات، فراوان استفاده می‌کند: حدس می‌زنم. تصور می‌کنم. به نظرم می‌آید. شواهد اینگونه نشان می‌دهد. آمار چنین تصدیق می‌کند.

23- نقد فکری و علمی باید مکتوب و علنی باشد اما نقد از رفتار حتما باید به صورت خصوصی به افراد منتقل شود.

24- محل تحصیل، اساتید و متون علمی منتقد بر کیفیت نقد او بسیار تأثیرگذار است.

25- اندیشه‌ها سطح اعتبار دارند و به تدریج اصلاح می‌شوند. می‌توان با استدلال، مستندات و آمار،

اندیشه‌ها را تکامل بخشید.

26- منتقد باید مراقب باشد تا آنچه که خودش دوست دارد بگوید را به حساب متن دیگری نگذارد و متن او را تحریف نکند.

27- استفاده از کمیت‌ها، دقت و اعتبار نقد را افزایش می‌دهد.

28- علمی‌ترین متن و علمی‌ترین نقد آن است که نویسنده، تعاریف خود را از مفاهیم از یک طرف و مفروضات و استوانه‌های فکری را از طرف دیگر به طور دقیق مکتوب کند.

29- در نقادی و مناظره، مبنای استدلال پژوهش‌های علمی است.

30- استانداردگذاری برای نقد و مناظره، مسئولیت دانشگاه‌ها، متخصصان و انجمن‌های علمی است.